

МІЖНАРОДНО - ПРАВОВІ СТАНДАРТИ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ГРОМАДЯН, ІНОЗЕМЦІВ ТА АПАТРИДІВ

Курсант 205 н.г. Хоменко М.М.

Науковий керівник: професор кафедри конституційного
та міжнародного права, к.ю.н. Пелих Н.А.

Статут ООН став першим в історії міжнародних відносин багатостороннім статутом. Безпосередня регламентація прав і свобод громадян, гарантій їх захисту як і раніше залишається внутрішньою справою кожної держави, тим більше що обов'язки держав у цій галузі в Статуті ООН виражені в самій загальній формі, який заклав основи широкого розвитку співробітництва держав з прав людини. Він зобов'язує держави розвивати міжнародне співробітництво з метою сприяння «загальній повазі і дотриманню прав людини та основних свобод для всіх, незалежно від раси, статі, мови і релігії». Таким чином, Статут ООН покладає на держави юридичне зобов'язання дотримуватися основних прав і свободи людини, не допускаючи при цьому дискримінації. Положення Статуту ООН у галузі прав людини поклали початок створенню міжнародно-правової бази у цій сфері та закріплення їх у національному законодавстві держав.

У Статуті ООН закріплені принципи, на підставі яких в наступних документах і були сформульовані міжнародно-правові стандарти у галузі прав людини. Під такими стандартами розуміються, перш за все, міжнародно-правові зобов'язання, що розвивають і конкретизують принципи поваги прав людини. Це зобов'язання держав не тільки надавати особам, які знаходяться під їх юрисдикцією, будь-які певні права і свободи, але і не зазіхати на їхні права (наприклад, не допускати національної та іншої дискримінації, застосування тортур).

Всі норми і принципи міжнародного права в галузі прав людини носять загальний характер. Це означає, що права і свободи громадян підлягають обов'язковому дотриманню у всіх державах і діють відносно всіх осіб без будь-якої дискримінації.

Метою вироблення міжнародних стандартів у цій сфері є не уніфікація національного законодавства, а розробка стандартів, які служили б своєрідною відправною точкою для вироблення державами власного національного законодавства, що стосується прав людини.

Відповідно до ст. 26 Конституції України, "іноземці та особи без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України, за винятками, встановленими Конституцією, законами чи міжнародними договорами України". У цьому положенні відображено той факт, що в Україні провідним щодо іноземців є національний режим, що однак не виключає застосування окремих елементів режиму найбільшого сприяння, спеціального (преференційного, пільгового) режиму та режиму взаємності, про що мова йтиме далі.

Спеціальним правом, яке, відповідно до Конституції України (ст. 26), надається тільки іноземцям та особам без громадянства - це право на отримання притулку у порядку, встановленому законом.

Відповідно до Закону "Про громадянство України", іноземцем визнається особа, яка не перебуває у громадянстві України і є громадянином (підданим) іншої держави чи держав, а особою без громадянства - особа, яку жодна з держав відповідно до свого законодавства не вважає своїм громадянином.

Вказаний Закон також передбачає, що іноземець може отримати дозвіл на імміграцію, іммігрувати на постійне проживання та отримати посвідку на постійне проживання.

Безпосередня регламентація прав і свобод громадян, гарантій їх захисту як і раніше залишається внутрішньою

справою кожної держави, тим більше що обов'язки держав у цій галузі в Статуті ООН виражені в самій загальній формі. Аналіз відповідних положень Конституції України та Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства" показує, що іноземці не обмежуються в праві: займатися інвестиційною та підприємницькою діяльністю (якщо інше не впливає із законів України); на приватну власність; на відпочинок; на соціальний захист (як правило, відповідно до міжнародних договорів України); на користування досягненнями культури; на свободу совісті; на свободу і особисту недоторканність, недоторканність житла, захист від втручання в особисте і сімейне життя, таємницю листування, телефонних розмов і телеграфних повідомлень; на повагу до гідності; на звернення до суду та, якщо інше не передбачено міжнародними договорами, до інших державних органів для захисту їх майнових та немайнових прав.